

AVRUPA'DA İNSAN HAKKI İHLALLERİ

Sümeyye Gökce

İNSAMER

İHH İNSANİ VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
IHH HUMANITARIAN AND SOCIAL RESEARCH CENTER
مركز البحوث الإنسانية و الاجتماعية

Ağustos 2017

Araştırma 45

Giriş

İnsan hakları; en genel anlamıyla insana insan olduğu için, diline, dinine, ırkına, cinsiyetine, milliyetine, sosyal statüsüne ve rengine bakılmaksızın tanınan haklardır. İnsan hakları tüm insanların hak ve saygınlık açısından eşit ve özgür olduğu kabulüne dayanır. Bu durum temel insan hakları metinlerinden olan İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 1. Maddesi'nde şöyle geçer: "Bütün insanlar özgür, onur ve haklar bakımından eşit doğarlar." Netice itibarıyla insan hakları insanın insan olması hasebiyle sahip olduğu çekirdek hakları koruma altına alır ve kişinin hiçbir şekilde bu haklardan feragat etmesi mümkün değildir. Yaşama hakkı, seyahat özgürlüğü, seçme ve seçilme hakkı, eğitim hakkı bu temel haklardandır.

İnsan haklarının temel ilkeleri evrensellik, bölünmezlik ve devredilemezliktir. Bu ilkeler

ve insan haklarına dair temel hususlar ilk olarak 1948 tarihli İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nde belirlenmiştir. Bu beyanname Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Hakları Komisyonu tarafından sunulmuş ve BM Genel Kurulu tarafından kabul edilmiştir. Bu haklar daha sonra Avrupa'nın çeşitli kentlerinde Helsinki Nihai Sözleşmesi, Paris Şartı gibi antlaşmalarla yinelenmiş ve pekiştirilmiştir. BM bünyesine bakıldığında Avrupa ülkelerinin birçoğunun bu yapı içerisinde yer aldığı ve BM daimi üyesi olan beş ülkeden ikisinin de Avrupa ülkesi (İngiltere ve Fransa) olduğu görülmektedir.

Dünya devletlerine insan hakları ihlalleri konusunda ders vermeye çalışan, onları yargılama yetkisini kendisinde bulan Avrupa'nın insan hakları ihlalleri karnesi incelendiğinde

İNSAMER
İNSAN VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
IHH HUMANITARIAN AND SOCIAL RESEARCH CENTER
مركز البحوث الإنسانية و الاجتماعية

durumunun giderek daha vahim bir hal aldığı görülmektedir. Özellikle son yıllarda Avrupa’da insan hakları ihlalleri had safhaya ulaşmıştır. Suriyeli mültecilere karşı tutumları, bazı Avrupa ülkelerinin sığınma taleplerini haklı bir gerekçe olmaksızın reddi ve zorla geri iadeler, Avrupa’daki insan hakkı ihlallerinin en açık göstergeleridir. Müslüman ve mülteci karşıtı gösterilerin yıldan yıla artıyor oluşu, ırkçı ve yabancı düşmanı saldırılara karşı etkin çözüm yolları aranmaması, hapishanelerde temel sağlık hizmetleri de dâhil olmak üzere yeterli koşulların sağlanmaması yaşanan durumun vahametini daha da arttırmaktadır.

Avrupa bugün gelinen noktada kendi çıkarları doğrultusunda diğer ülkeleri eleştirmekte, insan haklarının temel prensiplerine aykırı olarak din, dil vb. ayrımlarla insanları ötekileştirmektedir. Aşağıda Avrupa’nın dört önemli ülkesi hakkında Uluslararası Af Örgütü’nün 2016-2017 raporlarında yer almış bazı değerlendirmelerine yer verilmiştir.

BELÇİKA 2016-2017

Mart ayında başkent Brüksel’deki saldırılar sonrası yetkili makamlar yeni yasalar ve politikalar kabul ettiler. Sivil toplum örgütleri, polis tarafından yapılan etnik profillendirme raporlarını almayı sürdürdü. Hapishane şartlarındaki yetersizlik devam etti. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Belçika’yı akıl hastası suçlulara muamelesinden dolayı eleştirdi.

Terörle Mücadele ve Güvenlik

22 Mart’ta Brüksel’de gerçekleşen iki eş zamanlı saldırıda, üç intihar bombacısı 32 kişinin ölümüne ve yüzlerce kişinin de yaralanmasına sebep olan eylemler gerçekleştirdi. Bu saldırıların ardından 2015’te Fransa’nın Paris şehrindeki saldırılar sonrası uygulanan geniş güvenlik önlemleri benzeri uygulamalar yoğunlaştırıldı.

Yetkililer, terörle ilgili suçlarla ilişkili hükümlerin kapsamını genişletti, usuli önlemleri gevşetti

ve “radikalleşmeyi” ele alan yeni politikalar benimsedi. Alınan bazı önlemler, yasaların açıklığı ilkesi de dâhil olmak üzere yasallık, dernek kurma özgürlüğü ve ifade özgürlüğüne saygı ilkelerinin korunması bağlamında endişelere neden oldu.

Federal hükümet şubat ayında Brüksel’deki birçok belediyedeki radikalleşmeyi ele alacak olan “Plan Kanal” adlı yeni politikasını duyurdu. Bu plan, polis sayısının artırılmasını ve derneklerin sıkı idari denetimini öngörüyor.

Federal hükümet nisan ayında, terör suçu işlemek üzere yurt dışına seyahat ettiklerinden şüphelenilen kişiler hakkında devlet kurumları arasında bilgi paylaşımını kolaylaştırmak için bir veri tabanı kurma kararı aldı. Hükümet, haziran ayında da “nefret vaizleri”¹ için benzer bir veri tabanının kurulduğunu duyurdu. Aralık ayında Parlamento, polisin gözaltı yetkilerini genişletmeyi amaçlayan bir tasarıyı kabul etti.

Federal parlamento temmuz ayında “bir terör suçu işlemeye teşvik” ile ilgili önlemleri genişletti ve terörle ilgili olduğundan şüphelenilen suçlar için tutuklama halinin kullanımına getirilen kısıtlamaları hafifletti. Parlamento aralık ayında terörle ilgili suçlar ve Yolcu İsim Kayıtlarının Tutulması hakkında hazırlık hareketlerini suç sayan bir yasayı onayladı.

Hükümet, mayıs ayında UPR’de (Evrensel Dönemsel İnceleme) terör karşıtı önlemler alınırken insan haklarına saygı gösterileceğini taahhüt etmesine rağmen yeni önlemlerin insan haklarına etkisini değerlendirmek için çok az çaba sarf edildiği gözlemlendi.

Hapishane Şartları Giriş

Gözaltı koşulları; aşırı yoğunluk, harap olmuş tesisler ve sağlık hizmetleri de dâhil olmak üzere temel hizmetlere erişimde yetersiz kalındığı için her geçen gün kötüleşmekte. Nisan ayında cezaevi personelinin başlattığı üç aylık grev, hapishane koşullarını ve mahkûmların sağlık hizmetlerine erişimini daha da kötüleştirdi.

¹ Nefret vaizleri (*hate preachers*): Belirli bir gruba, inanca vb. karşı kin veya düşmanlığı vaaz eden veya savunan kişi, özellikle de manevi bir lider. (Bu, her ne kadar objektif bir tanım gibi görünse de bu tabir yabancı sitelerde hep Müslümanlar için kullanılmaktadır.)

Ekim ayında bazı olumlu mevzuat değişiklikleri yürürlüğe girmesine rağmen akıl hastası birçok suçlu, hapishanelerde yetersiz bakım ve tedavi koşullarında gözaltında tutulmaya devam etti. Eylül ayında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, *W.D. v Belçika* davasında, zihinsel engelli suçluların yeterli bakıma erişimsiz olarak gözaltında tutulmasının yapısal bir sorun olduğu tespitinde bulundu. Mahkeme, Belçika hükümetinin iki yıl içerisinde yapısal reformlar yapmasına hükmetti.

Ayrımcılık

Nisan ayında Belçikalı eşitlik kuruluşu *Navy*, Brüksel saldırılarından sonra özellikle çalışma hayatında Müslümanlara karşı ayrımcılığın arttığını raporladı. Çeşitli kişiler ve sivil toplum örgütleri, etnik ve dinî azınlıklara karşı polis tarafından profillendirme yapıldığını bildirdi.

Bölgesel hükümetler, Yemen’de çatışmaya katılan gruplara, özellikle Suudi Arabistan’a silah satmak için hibe lisansları vermeye devam etti. Belçika’nın Valon Bölgesi’nin bir numaralı silah müşterisi olan Suudi Arabistan’a 2014 ve 2015 yılları arasında en yüksek silah ihracat lisansı verildiği bildirdi.

Kadınlara Yönelik Şiddet

Mart ayında Belçika, aile içi şiddeti ve kadına yönelik şiddeti önleme ve bunlarla mücadele hakkındaki Avrupa Konseyi Sözleşmesi’ni onayladı (İstanbul Kongresi). Haziran ayında yetkililer öncelikle polis ve savcılar için cinsiyete dayalı ve aile içi şiddetle mücadeleyi belirleyen yeni bir bağlayıcı politika sistemi kabul ettiler.

Mayıs ayında Ulusal Suç Araştırma ve Kriminoloji Enstitüsü, aile içi şiddet olaylarının %70’inin kovuşturmaya yol açmadığını ve geçerli kovuşturma politikasının aile içi şiddet sabıkalılarının sayısının azalmasında etkili olmadığını bildirdi.

AVUSTURYA 2016-2017

Kayıtlı sığınma talebi sayısı bir önceki yıllara karşılaştırıldığında yarı yarıya düştü. Ancak

nisan ayında Parlamento, hükümete ülkedeki sığınmacı sayısını azaltmak için acil bir prosedüre başvurma yetkisi verdi. Yeni yasa ile istihbarat bürosuna geniş kapsamlı gözetim ve soruşturma yetkisi verildi.

Mülteci ve Göçmenlerin Hakları Giriş

Ocak ayında hükümet, 2016 yılı için 37.500 mülteci başvurusu sayısı üzerine bir başlık açtığını duyurdu. Ocak ve kasım ayları arasında yaklaşık olarak 39.600 kişi Avusturya’ya sığınma talebinde bulundu. Bu başvurulardan yaklaşık 32.300’ü geçerli sayıldı. 2015 yılının aynı dönemlerinde 81.000 civarında kişi sığınma talep etmişti.

Nisan ayında Parlamento, hükümete, ülkeye yüksek miktarda sığınmacı girmesinin kamu düzenini ve güvenliğini tehdit ettiğini ilan etme yetkisi verdi. Bu kararname, sınır polisinin uluslararası koruma başvurularının kabul edilebilirliğini belirleyeceği hızlı bir prosedürü tetikleyici niteliktedir. Bu düzenlemeyle polise, hiçbir gerekçelendirilmiş sebep göstermek zorunda kalmadan komşu transit ülkelerin sınırından geçen sığınmacıları geri gönderebilme imkânı verilmiş oldu. Ayrıca sığınmacılar, başvurularının askıya alınmaması için sadece başka bir ülkeden başvuruda bulunmak zorunda bırakıldı. Bu yasa değişikliğinin uygulanması, geri göndermeme ilkesinin, adil ve etkin bir sığınma prosedürüne erişim hakkının ihlaline neden olacaktır. Yıl sonunda hükümet bu prosedürü uygulamaya koymadı.

Yasa değişikliği aynı zamanda ailelerin yeniden birleşmeleri için mültecilerin ve ikincil koruma hakkı sahiplerinin imkânlarını da ciddi oranda sınırlandırmaktadır.

Bazı geri alma merkezlerinde koşullar iyileştirilirken sığınma prosedürleri işkence, insan kaçakçılığı veya cinsiyete dayalı şiddet mağdurları gibi özel durumda olan kişilerin belirlenmesi ve desteklenmesinde yetersiz kalmaya devam etti. Refakatsiz çocuklar da dâhil olmak üzere özel bakıma ihtiyacı olan kişiler için sağlık ve destek hizmetleri de aynı şekilde yetersizdi.

Ayrımcılık

Haziran ayında yetkililer sığınma evlerine yönelik ırkçı saldırılarla ilgili endişelerini açıkladılar. Aynı ay içinde Altenfelden kasabasında bir sığınma evi kuruldu. İçişleri Bakanlığı 2015 yılında olduğu gibi 2016'da da sığınma evlerine karşı birçok cezai suç işlendiğini bildirdi.

Terörle Mücadele ve Güvenlik

Temmuz ayında Polis Devleti Koruma Kanunu yürürlüğe girdi. Yeni mevzuat, yerli istihbarat teşkilatına, Anayasanın Korunması ve Terörizme Karşı Savaş Bürosu'na geniş çaplı gözetim ve soruşturma yetkisi verdi. Özellikle büroya, çok çeşitli kaynaklardan kişisel verileri toplama, depolama ve etkilenen kişileri bildirmeksizin soruşturma başlatma yetkisi verildi. Adli gözetim eksikliği, özel yaşam hakkına saygı ile ilgili endişeleri arttırdı. Adli gözetimin ve federal ofisin gücünü kullanabileceği tedbirlerin eksikliği, özel yaşama saygı hakkı ve başkaları için etkin çözümle ilgili endişeleri de arttırdı.

24 Ocak'ta yetkililer 6.500'den fazla göçmen ve sığınmacıyı Calais'teki "Orman" diye adlandırılan yasa dışı yerleşim yerlerinden birkaç gün içinde tahliye etti. Göçmenler ve sığınmacılar, sığınma prosedürleri hakkında bilgilendirme yapılan Fransa genelindeki resepsiyon merkezlerine yerleştirildi. Yetkililer göçten önce göçmen ve sığınmacılarla görüşme ve yeterli bilgiyi onlara sağlamada başarısız oldu.

Kampta yaklaşık 1.600 refakatsiz çocuk bulunması, sivil toplum örgütlerinin bu süreçle ilgili endişelerini arttırdı. Çocukların durumu, Fransa ve Birleşik Krallık yetkilileri tarafından onların çıkarları ve/veya aileleriyle birleşmeleri için, İngiltere'ye transfer imkânları ile birlikte değerlendirildi. Görevlilerin bütün çocukları kaydetme yetkileri yoktu ve çocuklardan bazılarının da kapsamlı bir değerlendirme yapılmaksızın yaş varsayımından dolayı uzaklaştırıldığı iddia ediliyordu. 2 Kasım'da

BM Çocuk Hakları Komitesi, tahliye işlemleri esnasında yeterli barınak, gıda ve sağlık hizmeti sağlanmaksızın terk edilen Calais'teki çocuklar için endişelerinin arttığını bildirdi. Kasım ayının ortalarından itibaren de 330 çocuk İngiltere'ye transfer edildi.

FRANSA 2016-2017

Birkaç terör saldırısının yaşandığı ülkede ilan edilen olağanüstü hal dört kez uzatıldı. Alınan önlemler insan haklarını orantısız olarak sınırlandırdı. Yetkililer ekim ayında 6.500'den fazla göçmen ve sığınmacının yaşadığı Calais'teki yasa dışı yerleşmeleri tahliye etti.

Terörle Mücadele ve Güvenlik

Ülkede yıl boyunca çeşitli şiddet saldırıları yaşandı. 13 Haziran'da bir polis memuru ve eşi Paris Region'daki evlerinde öldürüldü. 14 Haziran'da Nice'te Fransa'nın ulusal gününü kutlamak için toplanan kalabalığın üzerine kasıtlı olarak kamyon süren bir saldırgan 86 kişiyi öldürdü. 26 Temmuz'da bir rahip, Fransa'nın kuzeybatısındaki Rouen yakınlarında, bulunduğu kilisede öldürüldü.

Nice'teki saldırının ardından 15 Aralık'ta toplanan Parlamento, Kasım 2015'ten 26 Ocak 2017'ye kadar gerçekleşen terör saldırılarından sonra Paris'te ilan edilen olağanüstü halin 15 Haziran'a kadar uzatılmasını onayladı.

Olağanüstü hal, İçişleri Bakanlığı'na ve polise adli izin olmaksızın ev aramaları yapma ve cezai kovuşturma için gereken sınırın altında, -belirsiz kanıt gerekçesiyle- kişilerin özgürlüklerini kısıtlamak için adli kontrol denetimine başvurma imkânı sağlayan olağanüstü yetkiler verdi.²

Yetkililer bu yasaya istinaden 4.000'den fazla evi adli izin olmadan aradı ve 400'den fazla kişi oturma emirlerine maruz bırakıldı. 22 Kasım itibarıyla 95 kişiye bu emirler uygulandı. Olağanüstü hal kapsamında uygulanan tedbirler, seyahat özgürlüğünü ve özel yaşam hakkını orantısız olarak sınırlandırdı.

² Baş döndüren hayatlar: Fransa'nın olağanüstü hal durumunun orantısız etkisi (EUR 21/3364/2016).

BM İşkenceye Karşı Komite, 10 Haziran'da acil durum yetkilerini kullanarak adli araştırma yapan polisin aşırı güç kullanımıyla ilgili endişelerini dile getirdi ve bu yöndeki iddiaların soruşturulması için çağrıda bulundu.

Parlamento, terörle mücadele alanında adli ve idari yetkileri arttıran bir mevzuat çıkardı. 3 Haziran'da İçişleri Bakanlığı'na kamu güvenliğine tehdit oluşturduğu varsayılan çatışma alanlarından döndüğü iddia edilen bireylere karşı adli kontrol önlemleri kullanma yetkisi veren yeni bir yasa Parlamento tarafından kabul edildi. Terörle mücadele suçlarını soruşturma amacıyla her an ev aramalarına izin veren bu yasa, adli makamların gücünü arttırdı.

Yasa ayrıca, -araştırma amaçlı veya kamuoyunu bilgilendirmek niyeti içermedikçe- terörizmi övdüğü veya teşvik ettiği düşünülen internet sitelerinin düzenli denetlemeye tabi tutulmasını onayladı. Suçla ilgili tanımlamanın belirsizliği, bilgi alma ve ifade özgürlüğünün meşru olarak uygulanması kapsamındaki davranışların kovuşturulması ihtimalini arttırdı.

Mültecilerin ve Göçmenlerin Hakları

24 Ocak'ta yetkililer 6.500'den fazla göçmen ve sığınmacının Calais'teki "Orman" adı verilen gayriresmî yerleşim yerlerinden tahliyesini başlattı. Göçmenler ve sığınmacılar, kendilerine sığınma prosedürleri ile ilgili bilgi verilmeyen Fransa'daki geri kabul merkezlerine yerleştirildiler. Yetkililer, göçmenler ve sığınmacılarla ne görüştiler ne de tahliye öncesi onlara yeterli bilgilendirmede bulundular.

Sivil toplum örgütleri, kamptaki yaklaşık 1.600 refakatsiz çocuk için bu süreçle ilgili endişelerini dile getirdi. Fransız ve İngiliz yetkililer konunun çocukların çıkarları ve/veya aileleriyle birleşmeleri için, İngiltere'ye transfer imkânları ile birlikte değerlendirilmesi gerektiğini bildirdiler. Görevlilerin bütün çocukları kayıt altına alma yetkileri yoktu ve çocuklardan bazılarının da kapsamlı bir değerlendirme yapılmaksızın yaş varsayımı gerekçesiyle uzaklaştırıldığı iddia ediliyordu. 2 Kasım'da BM Çocuk Hakları Komitesi tahliye işlemleri

esnasında yeterli barınak, gıda ve sağlık hizmeti sağlanmaksızın terk edilen Calais'teki çocuklar için endişelerinin arttığını bildirdi. Kasım ayının ortalarından itibaren 330 çocuk İngiltere'ye transfer edildi.

Sığınma başvurularının Paris bölgesine kaydedilme kapasitesindeki ve kaynaklardaki eksiklik nedeniyle 3.800'den fazla sığınmacı, 3 Kasım'da kabul merkezlerine transfer edilene kadar Paris'in 19. bölgesinde aylarca zor koşullarda, insan onuruyla bağdaşmayan şartlarda yaşadı.

29 Kasım'da, Güney Kordofan'ın savaş mağduru bölgesinden gelen bir kişinin sığınma başvurusu reddedildi ve işkenceye uğrama riski olmasına rağmen zorla Sudan'a geri gönderildi. Öte yandan 20 Kasım'da zorla geri gönderilme riski olan Sudan Darfur'dan başka bir adam serbest bırakılmıştı.

Hükümet, AB-Türkiye Göç Kontrol Antlaşması kapsamında 6.000 mülteciyi kabul etmeyi ve Lübnan'dan 3.000 mülteciyi yeniden yerleştirmeyi taahhüt etti.

9 Aralık'ta Danıştay -en yüksek idare mahkemesi- Eylül 2015'te Başbakan tarafından imzalanan Moukhtar Abliazov adlı bir Kazak vatandaşın iade talebinin siyasi nedenlerden kaynaklandığını belirten kararnameyi reddetti. Mahkeme şahsın mali suçlar nedeniyle Rusya'ya iadesine izin verdi.

Toplanma Özgürlüğü

Fransa'da temmuz ayında kabul edilen İş Kanunu reformuna yönelik hükümet destekli öneriye karşı mart ve eylül ayları arasında gösteriler yapıldı. Göstericilerin bazıları şiddet olaylarına karıştı ve polisle çatıştı.

Haziran ayında olağanüstü halin uzatılmasından bu yana, düzen sağlanamadığı gerekçesiyle kamu gösterilerini yasaklamak için yetkililere açık izin verildi. Onlarca gösteri yasaklandı, yüzlerce kişi adli önlemlere tabi tutuldu, seyahat özgürlükleri kısıtlandı ve gösterilere katılmaları engellendi.

Polis gösteri düzenleyenlere karşı yüzlerce kişinin yaralanmasına sebep olan göz yaşartıcı bomba kullanarak, öldürüsiye saldırarak ve plastik mermi ve el bombası kullanmak suretiyle protestoculara karşı aşırı güç kullandı.

Ayrımcılık

Roman halkı gerçek anlamda istişarelerde bulunulmaksızın veya kendilerine alternatif konut teklif edilmeksizin gayriresmî yerleşim yerlerinden zorla tahliye edildi. Sivil toplum örgütlerine göre yılın ilk altı ayında 4.615 kişi zorla tahliye edildi. 13 Haziran'da BMEkonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi, yetkilileri, tahliyeden etkilenenlere yeterli bildirim ve bilgi sağlamaya ve yeniden konut edinme seçenekleri vermeye çağırdı.

Birkaç belediye başkanı hijyenle ve laiklik ve kamusal düzeninin korunması ilkeleriyle bağdaşmayan plaj kıyafetlerinin giyilmesini kısıtlayan önlemleri kabul etti. Yetkililer, özellikle "burkini" olarak bilinen ve tamamıyla örtülü plaj kıyafetinin giyilmesini yasaklamak için girişimde bulundu. 26 Ağustos'ta Danıştay, Fransa'nın güneyindeki Villeneuve-Loubet kentinde kamu düzeninin sağlanması için zorunlu olmadığını düşündüğü bu tedbirleri askıya aldı.

Hesap Verebilirlik

29 Kasım'da Ulusal Meclis, belli başlı büyük Fransız şirketlerine ve bağlı kuruluşlarına, gerçekleştirdikleri ticari faaliyetler esnasında vuku bulan önemli insan hakları ihlallerini ve çevresel zararları önlemek için "ihtiyat planı" uygulamayı ve uymayanlara para cezası vermeyi düzenleyen bir yasa tasarısını kabul etti. Ancak insan hakları ihlallerine yol açan yetersizliklerle ilgili olarak mağdurların şirketlere karşı bir Fransız mahkemesinde tazminat talebi için dava açabilmelerine imkân veren yasa tasarısı Senato'da bekliyor.

Silah Ticareti

Haziran ayında bir Filistinli aile, Gazze'de İsrail saldırıları sırasında meydana gelen ölümlerde suç ortaklığı ve savaş suçu işlediği gerekçesiyle Fransız şirketi *Exxelia Technologies*'e karşı

şikâyetinde bulundu. 2014'te ailenin erkek çocuklarından üçü Gazze kentindeki evlerinde İsrail güçleri tarafından açılan füze ateşiyle öldürüldü. Soruşturma sonucu füzedeki bir parçanın *Exxelia Technologies* tarafından üretilmiş olduğu tespit edildi. Söz konusu şirket Fransa, Suudi Arabistan ve İngiltere de dâhil olmak üzere birçok ülkeye silah satan, dünyanın en büyük dördüncü silah ihracatçısı.

ALMANYA 2016-2017

Yetkililer, 2015 yılına kadar ülkeye gelen çok sayıda sığınmacıyı barındırmak ve işlemlerini tamamlamak için ciddi gayret gösterdi. Ancak hükümet, ailelerin yeniden birleşmesi de dâhil olmak üzere sığınmacıların ve mültecilerin haklarını kısıtlayan birkaç yasa kabul etti. Ülkede sığınmacılara yönelik ırkçı ve yabancı düşmanı saldırıların sayısı artmaya devam etti ve yetkililer bunları önlemek için etkin yöntemler belirleyemedi.

Mülteciler ve Sığınmacılar

2015'le karşılaştırıldığında yeni sığınmacıların sayısında önemli ölçüde azalma yaşandı. 2015'te 890.000 kişinin kaydı alınırken 2016 Ocak-Kasım ayları arasında yaklaşık 304.900 kişinin kaydı alındı.

Yetkililer, sığınma başvurularını işleme kapasitelerini geliştirdi. Ocak ve kasım ayları arasında birçoğu bir önceki yıl Almanya'ya gelen yaklaşık 702.490 kişi sığınma başvurusunda bulundu. 615.520 vaka hakkında karar alındı. Ancak Suriyelilerin, Iraklıların ve Afganların tam mülteci statüsü alma oranları bir önceki yıla göre azaldı. Daha fazla kişiye ikincil koruma sağlandı, buna karşın daha az kişi tam mülteci statüsüne alındı.

Önceki duruma göre aile birliğine saygı da dâhil olmak üzere mültecilere daha az hak verildi. Ocak ve kasım ayları arasında Suriyeli başvurusuların %59'u tam mülteci statüsü elde ederken 2015'in aynı döneminde bu oran %99,6 idi.

Sığınma yasalarındaki değişiklikler mart ayında yürürlüğe girdi. 2018'in Mart ayına kadar ikincil koruma statüsü ile bireylere aileleriyle yeniden

birleşme hakkı tanındı. “Güvenli” olduğu düşünülen şehirlerden gelen sığınmacıları da içeren çeşitli kategorilerdeki başvurulardan sığınma başvurularını belirlemek için yeni bir hızlı takip prosedürü belirlendi, ancak adil sığınma prosedürüne erişimi sağlamak için belirli güvenceler sağlanmadı. Cezayir, Fas ve Tunus’u “güvenli” menşe ülkeler olarak tanımlayan bir yasa Federal Meclis’te bekliyor. Yeni hızlı takip prosedürü ise yılın sonuna kadar uygulanmadı.

Mayıs ayında Parlamento, mülteci ve sığınmacılara yönelik ilk uyum kanununu kabul etti. Bu kanun mültecilere istihdam ve eğitim olanakları yaratmayı ve onlara uyum kurslarını takip etme zorunluluğu getirmeyi hedefliyor. Ayrıca kanun, federal devlet yetkililerinin mültecilerin bulunduğu yerlerde kısıtlamalar getirmelerine, oturma izni verilmesindeki şartları sıkılaştırmalarına ve yeni kurallara uymayanlara ek gelir kesintisi getirmelerine de izin veriyor.

Almanya, 19 Aralık’a kadar Yunanistan’dan 640 ve İtalya’dan 455 mülteciyi yeni yerlerine yerleştirdi. AB-Türkiye Antlaşması uyarınca Almanya, Türkiye’den 1.060 Suriyeli mültecinin transferini kabul etti. Afganistan’da kötüleşen güvenlik durumuna rağmen yetkililer, sığınma başvuruları reddedilen 60’tan fazla Afgan vatandaşını zorla iade etti. 2015 yılında yakalanan Afgan sığınmacıların 10’dan azı zorla iade edildi.

İşkence ve Diğer Kötü Muamele

Kötü muamele iddialarının polis tarafından etkili bir şekilde incelenmesinde yine başarısız olundu. Ayrıca bu iddiaları incelemek için bağımsız bir şikâyet mekanizması da oluşturulmadı.

Yıl sonunda Kuzey Rheine Westphalia ve Sachsen Anhalt hükümetleri, polis memurlarına görev sırasında kimlik belgesi taşıma zorunluluğu getirmeyi planlıyor.

İşkenceyi Önleme Ulusal Ajans Ortak Komisyonu- İşkenceye Karşı BM Sözleşmesi’nin İhtiyari Protokolü uyarınca Almanya’nın önleyici mekanizması, personel ve finans bakımından yetersiz kaldı.

Hannover Kovuşturma Bürosu, Hannover ana tren istasyonundaki federal polis nezarethanelerinde tutulan Afgan ve Faslı iki mülteciye karşı 2014 yılında bir federal polis memuru tarafından kötü muamele edildiği iddialarına yönelik yürütülen incelemeyi nisan ayında durdurdu. Eylül ayında, Celle Üst Bölge Mahkemesi, mağdurlardan birinin soruşturmanın yeniden başlatılması talebini reddetti.

Ayrımcılık

Ekim 2015’te Parlamento tarafından kurulan İkinci Soruşturma Komitesi, yetkililerin 2000-2007 yılları arasında aşırı sağ Yeraltı Ulusal Sosyalist grup tarafından etnik azınlıklara karşı ırkçı ve yabancı düşmanı suçlar işlenmesinin soruşturulmasındaki başarısızlıklarının bir kısmı hakkındaki soruşturmayı sürdürdü. BM Irk Ayrımcılığının Önlenmesi Komitesi’nin ve Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri’nin 2015’teki tavsiyelerine rağmen başarısızlıkların arkasındaki kurumsal ırkçılığın potansiyel rolü hakkında resmî bir soruşturma başlatılmadı. Ülke çapında mülteci ve İslam karşıtı onlarca gösteri düzenlendi. Yılın ilk altı ayında yetkililer sığınma evlerine yönelik 813 ve sığınmacılara yönelik 1.803 suç kaydettiler. Bunlardan 254’ü bedensel yaralamalarla sonuçlanan suçlardı. Yetkililer sığınma evlerine yapılan saldırıları önlemeye yetecek millî bir strateji uygulamada başarısız oldu.

Sivil toplum örgütleri, polisin etnik ve dinî azınlık üyelerine ayrımcı kimlik kontrolleri yapmaya devam ettiğini bildirdi.

Terörle Mücadele ve Güvenlik

Ocak ayında Parlamento, Federal İstihbarat Servisi’ne AB vatandaşı olmayanları etkili bir yargı denetimi olmaksızın ulusal güvenlik de dâhil olmak üzere çok çeşitli gerekçelerle gözetim altına almak için geniş yetkiler tanıyan yeni bir gözlem yasasını kabul etti. Ağustos ayında ifade özgürlüğü üzerine çalışan özel raportör de dâhil olmak üzere bazı BM özel prosedürleri, yasanın ifade özgürlüğü ve adli gözetim eksikliği üzerinde olumsuz etkileri konusunda endişelerini dile getirdi.

Nisan ayında Federal Anayasa Mahkemesi, terörle mücadelede 2009 yılında başlatılan ve genel olarak suçları cezalandıran Federal Ceza Komiserliği'nin gözlem yetkilerinden bazılarının anayasaya aykırı olduğuna karar verdi. Özellikle bazı tedbirler özel yaşama saygı gösterilmesi ilkesini sağlamada yetersizdi. Bu hükümler, değişiklik yapılmaya kadar yürürlükte kaldı.

Silah Ticareti

Hükümet, mart ayında Alman savaş silahlarının ve belirli ateşli silahların ihracatının son kullanım sertifikalarına uygunluğunu sağlama amacıyla izlenen prosedürleri iyileştirmek üzere, sevkiyat sonrası seçici kontroller için gerekli yasal sistemi uygulamaya koydu. Bu doğrultuda, ihraç edilen savaş silahlarının yerinin sevkiyat sonrası alıcı ülkelerde kontrol edilmesine karar verildi. Bundan böyle Alman askerî teçhizatı satın alan hükümetler, son kullanım beyanında, yerinde kontrolleri kabul ettiklerini beyan etmek zorunda kalacak. Bu tür son kullanım beyanları, en az dört lisanslı küçük silah ihracatı için imzalanmıştı. Hükümet, yıl sonunda yeni sistemin ilk deneme evresini uygulamaya koydu.

Hesap Verebilirlik

Dortmund Bölgesel Mahkemesi, ağustos ayında, 2015 yılında dört Pakistanlı mağdurun Alman giyim perakendecisi *KiK* aleyhine açtığı yasal bir iddiaya ilişkin yargılama yetkisini kullanmayı kabul etti ve onlara adli yardım sağladı. Eylül 2012'de donanımı *KiK* tarafından yapılan Pakistan'daki ana tekstil firmalarından birini yıkan yangında 260 işçi ölmüş, 32 işçi de ağır yaralanmıştı.

Hükümet aralık ayında, BM İş Dünyası ve İnsan Hakları Rehber İlkeleri'ni uygulamak üzere Ulusal Eylem Planı'nı kabul etti. Ancak bu plan, ne ilkelerde belirtilen tüm standartlara uymak için yeterli önlemleri içeriyor ne de Alman ticari işletmeleri, insan haklarına saygı gösterilmesi için gereken çabayı gösteriyor.